

Cursul 1-2

Baza de date este o colectie de date persistente, care sunt folosite de catre sistemele de aplicatii ale unei anumite „intreprinderi”. (Ansamblu structurat de date corente, fara redundanta inutila care pot fi prelucrate si accesate concurrent).

Date integrate si partajate:

- Notiunea de **integrat** se refera la faptul ca baza de date poate fi considerata ca o unificare a mai multor fisiere.
- Notiunea de **partajare** se intelege ca vaza de date poate fi partajata concurrent intre diferiti utilizatori.

SGBD (Data Base Management System) este un produs software care asigura interactiunea cu o baza de date, permitand definirea, consultarea si actualizarea datelor din baza de date. Toate cererile de acces la baza de date sunt tratate si controlate de catre SGBD.

Dictionarul datelor (catelog de sistem), structurat si administrat ca o baza de date (metabaza de date), contine „date despre date”, furnizeaza descrierea tuturor obiectelor unei baze de date, starea acestor obiecte, diversele constrangeri de securitare si de integritate etc. Dictionarul poate fi intrerogat, la fel, ca orice alta baza de date.

Exista 4 categorii de oameni care sunt implicati in mediul bazelor de date:

- **Administratorul de date (DA)** *care este un manager si nu un tehnician (deci nu scrie cod) si are posibilitatea de a decide ce date pot fi introduse in baza de date si poate stabili diferite reguli de intretinere si de tratare a acestor date dupa ce sunt stocate.*
- **Proiectantii de baze de date** *isi pun amprenta pe logica si aspectul fizic al BD.*
- **Utilizatorii finali** *sunt cei care acceseaza BD din interfata grafica.*
- **Programatorii de aplicatii** *scriu codul necesar pentru implementarea functionalitatilor cerute de utilizatorii finali.*

Niveluri de abstractizare si de perceptie: intern, conceptual, logic si extern.

- **Nivelul fizic** (intern) este descris de schema fizica a datelor(bit, octet, adresa);
- **Nivelul conceptual** este descris de schema conceptuala a datelor (viziunea programatorilor de sistem asupra datelor->proiectantii de bd)
- **Nivelul logic** este descris de una din schemele logice (viziunea programtorilor de aplicatie asupra datelor)

Limbaje pentru baze de date:

- **LDD** (limbaje pentru definirea datelor) este folosita pentru a construi si a modifica structura tabelelor din baza de date. (CREATE, ALTER, DROP, TRUNCATE, COMMENT, RENAME)
- **LMD** (limbaj de prelucrare a datelor) este folosita la lucrul cu date in baza de date. Cererea SELECT se considera parte din limbajul LMD de asemenea (INSERT, UPDATE, DELETE)
- **LCD** (limbaj pentru controlul datelor) se refera la privilegierea utilizatorilor cu drepturi de acces.

Nivelul conceptual. Acest nivel corespunde structurii semantice a datelor fara implementarea pe calculator. Schema conceptuala permite definirea tipurilor de date ce caracterizeaza proprietatile elementare ale entitatilor, definirea tipurilor de date compuse care permit regruparea atributelor pentru a descrie entitatile modelului si legaturile intre aceste entitati, definirea relatiilor pe care trebuie sa le respecte datele etc.

Nivelul intern corespunde structurii interne de stocare a datelor. Schema interna permite descrierea datelor unei baze sub forma in care sunt stocate in memoria calculatorului. Sunt definite fisierele care contin aceste date, articolele din fisiere, drumurile de acces la aceste articole etc.

Nivelul extern schemele descriu doar o parte din date care reprezinta interes pentru un utilizator sau un grup de utilizatori. Schema externa reprezinta o descriere a unei parti a bazei de date ce corespunde viziunii unui program sau unui utilizator. Un grup de utilizatori va accesa doar datele descrise in schema sa externa.

Un **SMB** (sistem multibaze de date) este alcatuit din mai multe sistem de baze de date private integrat, in care se construiesc una sau mia multe scheme globale pe baza schemelor fiecarei baze de date componente, astfel incat sa se poata realiza accesul uniform si integrat la iecare din bazele de date componente.

O baza de date **Data Warehouse** este o baza de date de dimensiuni foarte mari in care sunt retinute date istorice. Din aceasta baza de date se pot obtine rapoarte cu privire la istoricul anumitor intrari din tabel. Data Warehouse este o baza de date a carei structura este proiectata pentru a facilita analiza datelor.

Data Warehouse si sistemele OLTP sunt supuse unor cerinte diferite, dintre care cele mai semnificative se refera la operatii, actualizarea datelor, proiectare, operatii tipice si date istorice.

- **Operatii.** Depozitele sunt create pentru a permite interogati ad hoc. Ele trebuie sa fie suficient de flexibile pentru a putea raspunde interogarilor spontane ale utilizatorilor. Sistemele OLTP suportanumai operatii predefinite. Aplicatiile pot fi optimizate sau create special numai pentru acele operatii.
- **Actualizarea datelor.** Utilizatorii finali ai unui depozit de date nu fac in mod direct actualizari ale depozitului. In sistemele OLTP, utilizatorii realizeaza, de obicei, in mod individual procedurile de modificare a bazei de date. In acest fel, baza de date OLTP este intotdeauna la zi si reflecta starea curenta a fiecarei tranzatii.
- **Proiectare.** Data Warehouse folosescm in mod uzual, scheme denormalizate, in timp ce sistemele OLTP folosesc scheme normalizate pentru a optimiza performantele operatiilor.
- **Operatii tipice.** O simpla interogare a depozitului de date poate scana mii sau chiar milioane de inregistrari , in timp ce o operatie tipica OLTP acceseaza doar o parte mai mica din inregistrari.
- **Date istorice.** Data Warehouse stocheaza datele pe o perioada lunga de timp, luni sau ani. Acest lucru ofera suport pentru analiza istorica a informatiei. Sistemele OLTP retin date istorice atat timp cat este necesar pentru a indeplini cu succes cerintele tranzactiilor curente.

Data Warehouse, care cuprinde de obicei informatii despre o intreaga companie poate fi subimpartita in baze de date departamentale, numite rafturi de date (**Data Marts**).

Arhitecturi multi-user pentru SGBD

Teleprocesare este arhitectura traditionala, ce cuprinde un calculator cu o singura unitate CPU si un numar de terminale care sunt incapabile sa functioneze singure. Terminalele trimit mesaje si programele aplicatie ale utilizatorilor, care la randul lor, utilizeaza serviciile SGBD.

Arhitectura fisier-server presupune deja ca procesarea este distribuita in retea (de obicei LAN). Arhitectura cuprinde fisierele cerute de aplicatii si SGBD-ul. Aplicatiile si

dunctiile SGBD sunt executate pe fiecare statie de lucru, solicitand cand este nevoie fisiere de pe server-ul de fisiere.

Arhitectura client-server se refera la modul in care interactioneaza componentele software pentru a forma un sistem. Exista un proces client, care cere resurse si un proces server, care ofera resurse.

Middleware este un strat intre aplicatia postului client si server-ul de baze de date, contituit dintr-o interfata de programare a aplicatiilor si un protocol de retea.

Modelul three tier care este format din:

- Un strat de interfata cu utilizatorul (client)
- Un strat de logica a afacerii si prelucrare a datelor (server de aplicatii)
- Un sistem SGBD distribuit pe calculatoare diferite

Arhitectura multitier a sistemului Oracle 9i

Arhitectura multitier contine urmatoarele elemente:

- Unul sau mai multi clienti care initiaza operatii
- Unul sau mai multe servere de aplicatii care executa parti ale operatiilor
- Un server de baze de date care stocheaza datele folosite de operatii

Client-ul, care poate fi un browser Web sau un proces user, initiaza o cerere pentru a executa o operatie referioate la informatiile stocate in baza de date.

Server-ul de aplicatii contituie interfata dintre client si server-ul bazei de date, asigurand accesul la informatii. De asemenea, el include un nivel aditional pentru securitate. Server-ul de aplicatii isi asuma identitatea clinet-ului, atunci cand executa, pe server-ul de baze de date, operatiile solicitate de acesta.

Server-ul de baze de date pune la dispozitia server-ului de aplicatii informatiile necesare pentru solutionarea operatiilor lansate de catre client. De asemenea, acesta face distinctia intre operatiile pe care server-ul de aplicatii le cere in favoarea clinet-ului si cele pe care le solicita in nume propriu.

Curs 3-6 -> completari

Un **model** este o reprezentare a obiectelor si evenimentelor lumii reale si a asocierilor dintre ele.

Un **model de date** reprezinta o colectie integrata de concepte necesare descrierii:

- Datelor
- Relatiilor dintre ele
- Constrangerilor existente asupra datelor sistemului real analizat

Modelul trebuie sa asigure conceptele de baza care permit proiectantului bazei de date si utilizatorilor sa comunica, fara ambiguitati, cunostintele lor privind functionarea si organizarea modelului real analizat. Prin urmare, un model de date trebuie sa reprezinte datele si sa le faca intelese.

Modelul entitate-relatie(E/R) este cel mai cunoscut abordarii ale modelarii semantice.

Diagramele E/R constituie o tehnica de reprezentare a structurii logice a bazei de date, intr-o maniera grafica. Aceste diagrame ofera un mijloc simplu si inteligibil de comunicare a caracteristicilor importante ale designului unei anumite baze de date.

Diagrama E/R este un model de date conceptual de nivel inalt, independent de platforma hardware utilizata si de tipul SGBD-ului.

Modelul E/R imparte elementele unui sistem real in doua categorii: entitati si relatii. Entitatile si legaturile au anumite caracteristici, numite atribute.

Curs 3-6 design

Cheia primara este un identificator unic in cadrul entitatii, facand distinctie intre valori diferite ale acesteia.

- Trebuie sa fie unica si cunoscuta la orice moment
- Trebuie sa fie controlata de administratorul bazei
- Trebuie sa nu contina informatii descriptive, sa fie simpla, fara ambiguitati
- Sa fie stabila
- Sa fie familiara utilizatorului

Relatie reprezinta o comunicare intre doua sau mai multe entitati. Existenta unei relatii este subordonata existentei entitatilor pe care le leaga.

Atribut proprietate descriptiva a unei entitati sau a unei relatii.

Entitate dependenta - nu poate exista in mod independent . Cheia primara a unei entitatie dependente include cheia primara a sursei si cel putin o descriere a entitatii. Entitatea dependenta se adeseaza prin dreptunghiuri cu linii mai subtiri.

Subentitate (subclasa) - submultime a unei alte entitati, numita superentitate (superclasa). Subentitatea se deseneaza prin dreptunghiuri incluse in superentitate. Exista o relatie intre o subentitate si o superentitate numita ISA, care este cardinalitatea maxima 1:1 si minima 1:0.

Tabelul **vizualizare** (view) constituie un filtru relativ la unul sau mai multe tabele, care contine numai informatia necesara unei anumite abordari sau aplicatii.

Reguli de integritate -> asertiuni pe care datele continute in baza de date trebuie sa le satisfaca.

- Una dintre cheile candidat va fi aleasa pentru a identifica efectiv tupluri si ea va primi numele de **cheie primara**. Cheia primara nu poate fi reactualizata. Atributele care reprezinta cheia primara sunt fie subliniate, fie urmate de semnul #.
- O cheie identifica linii si este diferita de un index care localizeaza liniile. O **cheie secundara** este folosita ca index pentru a accesa tupluri. Un grup de atribute din cadrul unei relatii care contine o cheie a relatiei poarta numele de supercheie.

Reguli de integritate structurala:

- **Regula 1** - unicitatea cheii. Cheia primara trebuie sa fie unica si minimala.
- **Regula 2** - integritatea entitatii. Atributele cheii primare trebuie sa fie diferite de valoarea null.
- **Regula 3** - integritatea referirii. O cheie externa trebuie sa fie ori null in intregim, ori sa corespunda unei valori a cheii primare asociate.

Curs 7-11

Algebra relationala este o multime de operatii formale actionand asupra unor relatii si avand ca rezultat alte relatii.

Calculul relational reprezinta o adaptare a calculului predicatelor la domeniul bazelor de date relationale.

Operatiunea PROJECT

Proiectia este o operatie unara care elimina anumite atribute ale unei relatii producand o submultime „pe verticala” a acesteia. Suprimarea unor atribute poate avea ca efect aparitia unor tupluri duplicate, care trebuie eliminate.

Operatorul SELECT

Selectia (restrictia) este o operatie unara care produce o submultime pe „orizontala” a unei relatii R. Aceasta submultime se obtine prin extragerea tuplurilor din R care satisfac o conditie specificata.

Operatorul UNION

Reuniunea a doua relatii R si S este multimea tuplurilor apartinand fie lui R, fie lui S, fie ambelor relatii.

Operatorul DIFFERENCE

Diferenta a doua relatii R si S este multimea tuplurilor care apartin lui R, dar nu apartin lui S. Diferenta este o operatie binara necomutativa care permite obtinerea tuplurilor ce apar numai intr-o relatie.

Operatorul INTERSECT

Intersectia a doua relatii R si S este multimea tuplurilor care apartin si lui R si lui S. Operatorul INTERSECT este un operator binar, comutativ, derivat.

Operatorul PRODUCT

Fie R si S relatii de aritate m, respectiv n. Produsul cartezian al lui R cu S este multimea tuplurilor de aritate m+n unde primele m componente formeaza un tuplu in R, iar ultimele n componente formeaza un tuplu in S.

Operatorul DIVISION

Diviziunea este o operatie binara care defineste o relatie ce contine valorile atributelor dintr-o relatie care apar **in toate** valorile atributelor din cealalta relatie.

Operatorul JOIN

Operatorul de compunere (uniune) permite regasirea informatiei din mai multe relatii corelate. Operatorul combina produsul cartezian, selectia si proiectia.

Operatorul NATURAL JOIN

Operatorul de compunere naturala (NATURAL JOIN) combina tupluri din doua relatii R si S, cu conditia ca attributele comune sa aiba valori identice.

Operatorul THETA-JOIN

Operatorul THETA-JOIN combina tupluri din doua relatii (nu neaparat corelate) cu conditia ca valorile atributelor specificate sa satisfaca o anumita conditie specificata explicit in cadrul operatiei.

Operatorul SEMI-JOIN

Operatorul SEMI-JOIN conserva attributele unei singure relatii participante la compunere si este utilizat cand nu sunt necesare toate attributele compunerii

Operatorul OUTER JOIN

Operatia de compunere externa combina tupluri din doua relatii pentru care sunt satisfacute conditiile de corelare.

Evaluarea si optimizarea interogarilor

Procesarea interogarilor

O **expresie** a algebrei relationale este constituita din relatii legate prin operatii din algebra relationala. O expresie se poate reprezenta grafic cu ajutorul unui arbore, numit **arbore algebric**, in care nodurile corespund operatorilor din cadrul expresiei respective.

In majoritatea sistemelor de gestiune, si in special in cele relationale, interfata cu utilizatorul este de tip **neprocedural**. Utilizatorul defineste datele pe care doreste sa le vizualizeze fara a da algoritmi de acces.

Un SGBD este **minimal relational** daca:

- Toate datele din cadrul bazei sunt reprezentate prin valori in tabele
- Nu exista pointeri observabili de catre utilizator
- Sistemul suporta operatorii relationali de proiectie, selectie si compunere naturala, fara limitari impuse din considerente interne.

Un SGBD este **complet relational** daca este minimal relational si satisface in plus conditiile:

- Sistemul suporta restrictiile de integritate de baza
- Sistemul suporta toate operatiile de baza ale algebrei relationale.

Normalizarea Relatiilor

Tehnica normalizarii permite obtinerea unei scheme conceptuale rafinate printr-un proces de ameliorare progresiva a unei scheme conceptuale initiale a bazei de date relationale. Dupa fiecare

etapa de ameliorare, relatiile bazei de date ating un anumit grad de perfectiune, deci se afla intr-o anumita forma normala. Trecerea unei relatii dintr-o forma normala in alata, presupune eliminarea unui anumit tip de dependente nedorite, care sunt transformate in dependente admisibile, adica dependente care nu provoaca anomalii.

Forma normala 1

O relatie este in prima forma normala daca fiecarui atribut care o compune ii corespunde o valoare indivizibila (atomica).

Persoana	Vehicul
Eu	R25 - W14 - R21
Tu	205
Ei	R5 - 305
noi	BX - 305 - R12 - R25

Varianta 1

Persoana	Vehicul
Eu	R25
Eu	W14
Eu	R21
Tu	205
Ei	R5
Ei	305
Noi	BX
Noi	305
Noi	R12
Noi	R25

Varianta 2

Persoana	Prima	Doi	Trei	Patru
Eu	R25	W14	R21	
Tu	205			
Ei	R5	305		
Noi	BX	305	R12	R25

Varianta 3 (4 tabele)

Masina 31 (similar se definesc Masina_32, Masina_33, Masina_34)..

Persoana	Vehicul
Eu	R25
Tu	205
Ei	R5
Noi	BX

Masina_34

Persoana	Vehicul
Noi	R25

Cu alte cuvinte o baza de te se afla in prima forma normala daca toate attributele trebuie sa fie atomice, adica sa contina o singura informatie.

Forma normala 2

O relatie R este in a doua forma normala daca si numai daca:

- Relatia R este in FN1
- Fiecare atribut care nu este cheie (nu participa la cheia primara) este dependent de intreaga cheia primara.

O entitate se gaseste in a doua forma normala daca si numai daca se gaseste in prima forma normala si in plus orice atribut care nu face parte din UID va depinde de intregul UID nu doar de o parte a acestuia.

Atunci cand un atribut nu depinde de cheia primara. In cazul asta Job_cod nu depinde de Cod_salariat si Nr_proiect deci poate fi scos din tabel si pun in altul.

atasat_1a

Cod_salariat#	Job_cod	Nr_proiect#	Functia	Suma
S1	Programator	P1	Supervizor	60
S1	Programator	P2	Cercetator	25
S1	Programator	P3	Auxiliar	10
S3	Vanzator	P3	Supervizor	60
S5	Inginer	P3	Supervizor	60

atasat_2a

Cod_salariat#	Nr_proiect#	Functia	Suma
S1	P1	Supervizor	60
S1	P2	Cercetator	25
S1	P3	Auxiliar	10
S3	P3	Supervizor	60
S5	P3	Supervizor	60

atasat_2b

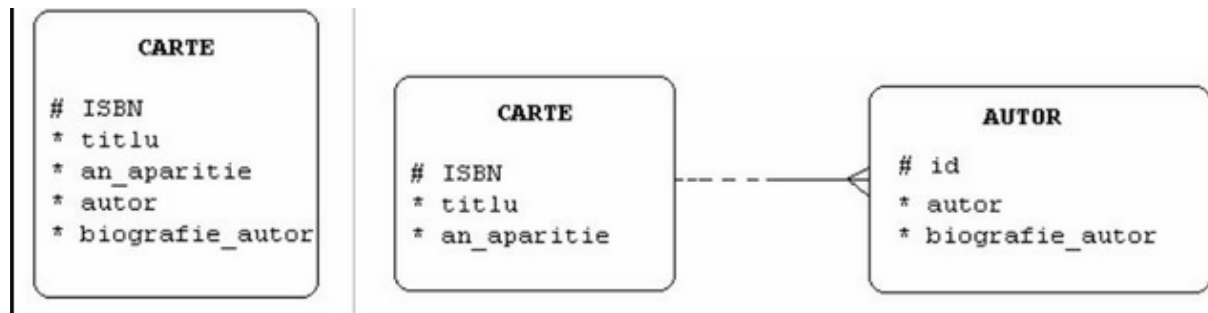
Cod_salariat#	Job_cod
S1	Programator
S3	Vanzator
S5	Inginer

Forma normala 3

Intuitiv, o relatie R este in a treia forma normala daca si numai daca:

- Relatia R este in FN2
- Fiecare atribut care nu este cheie (nu participa la o cheie) depinde direct de cheia primara.

O entitate se gaseste in a treia forma normala daca si numai daca se gaseste in a doua forma normala si in plus nici un atribut care nu este parte a ID-ului nu depinde de un alt atribut non-ID.

In cazul asta biografie_autor nu are ce cauta in entitatea CARTE pentru ea face parte din entitatea AUTOR.

Forma normala Boyce-Codd (BCNF)

Forma normala 4

Curs 12 - SQL -LDD

SQL (Structured Query Language) este un limbaj universal care poate fi utilizat pentru a defini, interoga, reactualiza si gestiona baze de date relationale.

O comanda CREATE TABLE poate contine optional clauza TABLESPACE, care specifica spatiul tabel in care va fi stocat tabelul. De asemenea, poate contine optional clauza STORAGE care este folosita pentru setarea parametrilor de stocare prinintermediul carora e specifica marimea si modul de alocare a extinderilor segmentului tabel.

Optiunea ON DELETE CASCADE specifica ca suprimaea oricarui domeniu de carte din tabelul domeniu este autorizata si implica suprimarea automata a tuturor cartilor din domeniul respectiv care se gasesc in tabelul carte.

Constrangerea este un mecanism care asigura ca valorile unei coloane sau a unei multimi de coloane satisfac o conditie declarata.

Constrangerea **CHECK** la nuvel de tabel poate compara coloane intre ele, poate face referinta la una sau mai multe coloane, dar nu poate contine subcereri.

Cheile externe se folosesc de urmatoarele cuvinte cheie:

- FOREIGN KEY este utilizat intr-o constrangere la nivel de tabel pentru a defini coloana din tabelul „copil”.
- REFERENCES identifica tabelul „parinte” si coloana corespunzatoare din acest tabel.
- ON DELETE CASCADE determina ca, odata cu stergerea unei linii din tabelul „parinte”, sa fie sterse si liniile dependente din tabelul „copil”.
- ON DELETE SET NULL determina modificarea automata a valorilo cheii externe la valoarea null, atunci cnad se sterge valoare „parinte”.

Modificare structurii unui tabel

Comanda care realizeaza modificarea structurii tabelului, dar nu modificarea continutului acestuia, este ALTER TABLE.

Opțiunea **SET UNUSED** permite marcarea uneia sau mai multor coloane ca fiind nefolosite, cu scopul de a fi sterse atunci când necesitățile sistemului impun acest lucru.

Clauza **CASCADE CONSTRAINTS** permite suprimarea tuturor constrangerilor de integritate referențială corespunzătoare cheilor primare și unice din tabelul supus stergerii.

Tabele temporare

Opțiunea **GLOBAL TEMPORARY** permite crearea unui tabel temporar, al cărui scop este de a stoca date specifice unei sesiuni. Aceste date sunt stocate în tabel numai pe durata unei tranzacții sau a întregii sesiuni.

Indecsi

Un index este un obiect al schemei unei baze de date care:

- Crește viteza de execuție a cererilor
- Garantează că o coloană conține valori unice.

Secvențe

O secvență este un obiect în baza de date care servește pentru a genera întregi unici în sistemele multi-utilizator, evitând apariția conflictelor și a blocării.

Clauza **USING** specifică numele serviciului corespunzător bazei de date distanțe. Dacă se precizează doar numele bazei, sistemul adaugă implicit numele domeniului. Prin urmare, dacă numele domeniului bazei distanțe este diferit de numele domeniului bazei curente, trebuie specificat întreg numele serviciului.

Clauza **CONNECT TO** permite activarea conexiunii la baza distanță. Cu ajutorul opțiunii **CURRENT_USER** se poate crea o legătură a utilizatorului curent.

Clauza **IDENTIFIED BY** specifică numele utilizatorului și parola pentru conexiunea la baza de date distanță, creând o legătură a unui utilizator fixat.

Vizualizări

Vizualizarea (view) este un tabel logic (virtual) relativ la date din una sau mai multe tabele sau vizualizări. Vizualizarea este definită plecând de la o cerere a limbajului de interogare a datelor, păstrând caracteristicile obiectelor la care se referă. Vizualizarea, fiind virtuală, nu solicită o alocare de memorie pentru date. Ea este definită în DD cu aceleași caracteristici ca și un tabel.

Grupări

Clusterul este o regrupare fizică a două sau mai multe tabele, relativ la una sau mai multe coloane, cu scopul mării performanțelor. Coloanele comune definesc cheia cluster-ului

Un cluster este un obiect al bazei care necesită:

- Un nume unic la nivelul schemei
- Specificare a coloanelor care compun cheia cluster-ului
- Specificare a spațiului de stocare
- Un index
-